

Sygn. akt V AGa 211/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2018r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Olga Gornowicz-Owczarek
Sędziowie:	SA Aleksandra Janas (spr.) SR del. Dorota Zienkiewicz
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2018r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 29 marca 2017r., sygn. akt V GC 170/16

1. oddała apelację;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.890 (jeden tysiąc osiemset dziewięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Aleksandra Janas	SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSR del. Dorota Zienkiewicz
----------------------	-----------------------------	-----------------------------

Sygn. akt V AGa 211/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. wystąpiła do Sądu Okręgowego w Częstochowie z pozwem, w którym domagała się zobowiązania pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. do

zaprzestania naruszania dóbr osobistych powódki poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o tym, że powódka nie uregulowała swoich zobowiązań wobec innych podmiotów oraz usunięcia wszelkich informacji naruszających te dobra, a zamieszczonych na prowadzonej przez pozwaną internetowej giełdzie nieruchomości. Powódka wniosła także o zobowiązanie pozwanej do złożenia odpowiedniego oświadczenia o treści bliżej w pozwie określonej oraz zasądzenia od niej kwoty 10.000zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powódki, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu. Uzasadniając swe żądania powódka podała, że pozwana, działając na ogólnopolskim rynku obrotu wierzytelnościami, w ramach świadczonych usług na prowadzonej elektronicznej giełdzie przedstawia oferty sprzedaży wierzytelności, w tym długi powódki w kwocie 538,88zł i 3.355,65zł. O zamieszczeniu tych informacji na stronie pozwanej powódka powzięła wiadomość w chwili, kiedy spotkała się z odmową zawarcia umowy leasingu. W korespondencji prowadzonej z pozwaną powódka została poinformowana jedynie o wysokości i podstawie zadłużenia, jednakże, choć z opóźnieniem, zostało ono już wcześniej spłacone. Powódka oddała, że wpisy o istniejącym zadłużeniu godzą w dobre imię spółki ponieważ informacje o tym, że nie reguluje ona swoich zobowiązań mogą negatywnie wpłynąć na ocenę jej wiarygodności i rzetelności. Powódka wywodziła też, że pozwana dopuszcza się nieuczciwych i bezprawnych praktyk, zmierzając do przymuszenia jej do realizacji zobowiązania, które jest już przedawnione, a tym samym zmierza do obejścia tych regulacji prawnych, które umożliwiają dłużnikowi podniesienie zarzutu przedawnienia i w ten sposób zwalniają go z konieczności realizacji określonego zobowiązania. Mimo wezwania pozwana odmówiła usunięcia zamieszczonych na swojej stronie internetowej informacji o zadłużeniu powódki.

Pozwana domagała się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu. Zarzuciła, że jej działania nie są bezprawne ponieważ powódka uregulowała zobowiązania wobec swoich kontrahentów z opóźnieniem, co doprowadziło do naliczenia odsetek. Umieszczone na stronie internetowej informacje są zatem prawdziwe, a dodatkowo podkreśliła, że zweryfikowaniu uległa także wysokość istniejącego zobowiązania.

Wyrokiem z 29 marca 2017r. Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.417zł tytułem kosztów procesu. Rozstrzygając ustalił między innymi, że powódka jako przedsiębiorca współpracowała z M. M., działającym pod firmą (...) w T. i z A. Z., działającej pod firmą (...) w S.. M. M. wystawił powódce fakturę VAT nr (...) z dnia 8 stycznia 2009r. na kwotę 3.071,97 zł. Termin zapłaty został określony na 22 stycznia 2009r. Powódka uregulowała należności w dniu 27 marca 2009r. Z kolei A. Z. wystawiła powódce fakturę VAT nr (...) z dnia 21 grudnia 2009r. na kwotę 1.629 zł. Termin zapłaty został określony na 60 dni, tj. do 19 lutego 2010r. Należność ta została uregulowana przez powódkę w dniu 21 kwietnia 2010r. Obie należności wynikające z powyższych faktur zostały uregulowane przez powódkę po terminie ich wymagalności. Należności powyższe nie były dochodzone na drodze sądowej, a kontrahenci nie domagali się również zapłaty odsetek od powódki, jednakże zgłosili swoje wierzytelności pozwanej, która umieściła je na giełdzie wierzytelności. Sąd Okręgowy ustalił także, że w dniu 13 kwietnia 2016r. powódka zwróciła się do pozwanej o wyjaśnienie na jakiej podstawie zostały umieszczone informacje o zadłużeniu powódki na prowadzonej przez pozwaną giełdzie wierzytelności, w sytuacji gdy zobowiązania wobec M. M. i A. Z. zostały uregulowane w 2009 i 2010r. Powódka podała, że informacje te naruszają jej wizerunek i wypracowaną reputację i z uwagi na umieszczenie ich na giełdzie wierzytelności nie uzyskała ona leasingu na samochód ciężarowy. Jak ustalono, na giełdzie wierzytelności prowadzonej przez pozwaną znajdowały się informacje o możliwości zakupu wierzytelności powódki na kwoty 538,88 zł i 3.355,65 zł. Zadłużenie powódki w stosunku do M. M. zostało określone na kwotę 3.355,65 zł z uwzględnieniem przysługujących odsetek, a w stosunku do A. Z. zostało ograniczone do należności odsetkowej w wysokości 538,88zł. W odpowiedzi na pismo powódki, pozwana wskazała, że działa na zlecenie swoich klientów M. M. i A. Z. i tylko te osoby mogą udzielić informacji na temat zadłużenia powódki i zlecić zaniechanie działań prawno – windykacyjnych. Pozwana oświadczyła, że sprzedaż wierzytelności na giełdzie będzie kontynuowana. W trakcie postępowania pozwana ograniczyła wysokość zadłużenia widniejącego na giełdzie wierzytelności do należności odsetkowych.

W oparciu o powyższe okoliczności Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo nie jest zasadne w świetle art.23 i art.43 k.c. Wskazał, że choć do naruszenia dobrego imienia osoby prawnej dochodzi w przypadku rozpowszechniania dyskredytujących ją informacji, a niewątpliwie takimi są dla przedsiębiorcy wiadomości o

niepłaceniu kontrahentom, zagrożeniu upadłością, czy prowadzeniu nierzetelnej dokumentacji księgowej, to jednak sytuacja tego rodzaju w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła. Miał też na uwadze, że – stosownie do art.24 § 1 k.c. – w procesie o ochronę dóbr osobistych powód winien udowodnić wyłącznie fakt, że jego dobra osobiste zostały naruszone przez pozwanego, natomiast to na pozwanym spoczywa ciężar dowodu okoliczności, iż naruszenie nie było bezprawne. Odnosząc to do niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwana na stronach prowadzonej przez siebie giełdzie wierzycelności umieściła informację o zadłużeniu powódki wobec dwóch kontrahentów, przy czym zobowiązania te zostały spłacone przez powódkę po upływie terminu ich wymagalności. Na giełdzie wierzycelności prowadzonej przez pozwaną zadłużenie powódki w okresie przypadającym przed wniesieniem pozwu, tj. w dniu 24 maja 2016r., w stosunku do M. M. zostało określone na kwotę 3.355,65 zł z uwzględnieniem przysługujących odsetek, a w stosunku do A. Z. zostało ograniczone do należności odsetkowej w wysokości 538,88 zł. W toku postępowania informacje odnoszące się do zadłużenia wobec M. M. zostały skorygowane i podano wyłącznie wysokość przysługujących wierzycielowi odsetek. Ostatecznie zatem informacja o zadłużeniu powódki była prawdziwa co do zasady, lecz nie odpowiadała wysokości wierzycelności. Sąd Okręgowy stwierdził, że w tych okolicznościach ujawnienie zamieszczenie informacji o zadłużeniu powódki na giełdzie wierzycelności nie naruszało jej dobrego imienia, podobnie jak samo nazwanie osoby zalegającej ze spłatą dłużnikiem, nie stanowi naruszenia jej dóbr osobistych. Ponadto wskazał na fakt, iż zamieszczenie danych powódki w rejestrze nie stało na przeszkodzie zawarciu umowy leasingu, a jedynie nałożyło na stronę powodową obowiązek wykazania spłaty należności głównej. Odnosząc się z kolei do przedawnienia roszczeń odsetkowych Sąd Okręgowy zauważył, że powódka zgłosiła ten zarzut pozwanej, jednakże powinna to uczynić wobec swych wierzycieli. Pozwana nie jest bowiem stroną stosunku zobowiązaniowego powódki z jej kontrahentami i nie ma wpływu na ustalenie czy i w jakiej wysokości zobowiązanie istnieje. Powódka tymczasem nie wykazała, że oświadczenie w przedmiocie skorzystania z przedawnienia wierzycelności swoim wierzycielom złożyła, a oświadczenie złożone osobie trzeciej żadnego skutku wobec nich nie wywołało. Odnosząc się z kolei do przesłanki bezprawności działania Sąd Okręgowy wskazał, że zamieszczenie w rejestrze prowadzonym przez biuro informacji gospodarczej informacji o wymagalnym zobowiązaniu dłużnika jest tylko wtedy działaniem zgodnym z prawem, gdy zobowiązanie to rzeczywiście istnieje i jest wymagalne. W okolicznościach sprawy Sąd uznał, że pozwana wykazała brak bezprawności jej działania. Miał też na uwadze, że pozwana działała w zaufaniu do prawdziwości informacji i dokumentów otrzymanych od zleceniodawców. Kwota widniejąca w systemie, którego odzwierciedleniem jest baza danych dłużników na stronie internetowej (...), po uzyskaniu potwierdzeń od zleceniodawców pozwanej uległa zweryfikowaniu o spłacone należności, a tym samym informacje tam zawarte są zgodne ze stanem rzeczywistym. Z tych przyczyn na podstawie art.24 k.c. Sąd Okręgowy oddalił powództwo, a o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

W apelacji od tego wyroku powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art.448 k.c. poprzez uznanie, że nie zostały spełnione przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego, a także art.24 k.c. poprzez przyjęcie, że powódka nie wykazała naruszenia jej dóbr osobistych, choć wielokrotnie informowała pozwaną, że należności zostały spłacone, a zobowiązania odsetkowe uległy przedawnieniu. Skarżąca zarzuciła też błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że nie wykazała faktycznych szkód, które poniosła w związku z umieszczeniem jej w rejestrze długów oraz że nie zgłosiła pozwanej faktu przedawnienia roszczenia. W oparciu o powyższe zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa w całości oraz zasądzenia od pozwanej na swą rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja nie znajduje usprawiedliwionych podstaw prawnych.

Sąd Apelacyjny akceptuje w całości i czyni własnymi ustalenia faktyczne, jakie poczynił Sąd Okręgowy. Podkreślenia wymaga, że okoliczności dotyczące umieszczenia informacji o zadłużeniu powódki na internetowej giełdzie wierzycelności prowadzonej przez pozwaną, wysokości zadłużenia powódki i jego tytułu, skorygowania wysokości zobowiązania wobec M. M. oraz odmowy usunięcia wpisów przez pozwaną były bezsporne. Poza sporem pozostawało

też, że mimo umieszczenia informacji o jej zadłużeniu na stronie pozwanej, powódka zawarła umowę leasingu po przedłożeniu dowodu uiszczenia należności głównej.

Nie są zasadne zarzuty powódki odnoszące się do wadliwych, jej zdaniem, ustaleń faktycznych. Błędnie skarżąca upatrywała w stanowisku Sądu Okręgowego o tym, że nie wykazała szkód, jakie poniosła w związku z zamieszczeniem informacji o jej zadłużeniu na stronie pozwanej, a także, że nie zgłosiła pozwanej faktu przedawnienia wierzytelności. Jeśli chodzi o pierwszą kwestię, sama powódka – poza rozważaniami natury ogólnej odnoszącymi się do naruszenia dóbr osobistych osoby prawnej – wskazała tylko jedną sytuację, w której miało dojść do naruszenia jej dobra osobistego, a związaną z odmową zawarcia umowy leasingu. Na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów Sąd Okręgowy ustalił, że powódka umowę tę zawarła po przedłożeniu dodatkowych dokumentów, potwierdzających zapłatę należności głównej. Ponadto przedmiotem rozpoznania nie jest żądanie odszkodowawcze, wobec czego badania wysokości szkody (szkód), jakie ewentualnie poniosła powódka na skutek działań pozwanej pozostaje poza kognicją sądu.

Co się natomiast tyczy drugiego zagadnienia – wbrew podniesionemu zarzutowi Sąd Okręgowy ustalił, że powódka zgłosiła pozwanej zarzut przedawnienia wierzytelności umieszczonych na stronie pozwanej, jednak stanął na stanowisku, że jest to działanie nieskuteczne ponieważ adresatami zarzutu powinni być wierzyciele powódki, a nie pozwana.

Niezasadnie zarzuca też powódka naruszenie prawa materialnego. Zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że pozwana obaliła domniemanie bezprawności swego działania. W sprawie nie było przedmiotem sporu, że powódka pozostaje dłużnikiem wymienionych wyżej osób (tj. M. M. i A. Z.) ponieważ należne im świadczenie pieniężne spełniła z opóźnieniem. Informacja o tym fakcie zamieszczona na giełdzie wierzytelności odpowiada zatem prawdzie. Prawdziwa jest też informacja o wysokości zadłużenia, ograniczonego do należności odsetkowych, z tym zastrzeżeniem, że po weryfikacji pozwana dokonała jej korekty. Wprawdzie nastąpiło to w toku procesu, lecz powódka w żaden sposób nie zmieniła swych żądań. Ponadto, z uwagi na treść żądanego oświadczenia, które nie odnosi się do wysokości zadłużenia, lecz jego istnienia jako takiego, okoliczność ta nie miała żadnego znaczenia, a i sama wysokość należności głównej nie była znaczna. Skarżąca nie wiązała zresztą naruszenia swego dobra osobistego z wysokością ujawnionego zadłużenia, lecz z samym faktem upublicznienia informacji o jego istnieniu.

Powódka upatrywała bezprawności działania pozwanej w tym, że mimo podniesienia wobec niej zarzutu przedawnienia pozwana nie usunęła zadłużenia powódki z listy wierzytelności oferowanych do sprzedaży. Stanowisko to nie jest zasadne ponieważ przedawnienie wierzytelności nie prowadzi do jej wygaśnięcia. Po pierwsze, po upływie określonego terminu zobowiązanie nie wygasa, jak utrzymuje powódka, lecz dalej istnieje, tyle tylko, że uzyskuje charakter naturalny, cechujący się tym, że dłużnik może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (art.117 § 2 k.c.). Po wtóre, na co zwrócił już uwagę Sąd Okręgowy, powódka nie udowodniła by zarzut przedawnienia podniosła wobec swoich wierzycieli, tj. M. M. i A. Z., którzy zlecieli pozwanej sprzedaż wierzytelności, a formułowanie tego zarzutu w korespondencji z osobą spoza stosunku zobowiązaniowego nie wywarło wobec wierzycieli żadnego skutku. Nie można też zgodzić się ze skarżącą, że zobowiązanie odsetkowe nie istnieje ponieważ wierzyciele nie domagali się zapłaty odsetek, ani ich nie kapitalizowali. Z istoty regulacji zawartej w art.481 k.c. wynika, że odsetki stanowią wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału, a prawo do ich naliczenia powstaje ex lege po upływie terminu do zapłaty. W szczególności nie jest konieczne, aby wierzyciel zmanifestował wobec dłużnika swoją wolę naliczenia odsetek lub by dokonał ich kapitalizacji. O ile zatem powódka twierdziła, że M. M. i A. Z. zrezygnowali z przysługującej im wierzytelności odsetkowej (zwłaszcza poprzez zwolnienie powódki z długu), winna okoliczność tę udowodnić, czego jednak nie uczyniła. Podkreślić także wypada, że wierzyciele powódki zlecieli sprzedaż przysługujących im wierzytelności na giełdzie prowadzonej przez pozwaną i zlecenia nie wycofali mimo zapłaty należności głównej, a z ustalonego stanu faktycznego nie wynika by zlecenie to zostało ograniczone wyłącznie do należności głównej. W każdym razie okoliczności przeciwnej powódka także nie udowodniła.

Podsumowując – skoro działania pozwanej nie były bezprawne, żądania powódki zmierzające do ochrony dobra osobistego (art.24 § 1 k.c.), jak i zasądzenia zadośćuczynienia (art.448 k.c.) nie znajdowały oparcia w obowiązujących przepisach.

Z tych przyczyn na mocy art.385 k.p.c. Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako niezasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 4 (1.350zł) i § 8 ust.1 pkt 2 (540zł) oraz § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018r., poz.265).

SSA Aleksandra Janas SSA Olga Gornowicz – Owczarek SSR (del.) Dorota Zienkiewicz